

Fóia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A

Mercuri.
31. jan.
12. fauru.

Ese totu a opt'a di
Pretinlu pentru Austria
pe Jan. jun. . . . . 4 fl. —
Pentru Romania
pe Jan.—jun. unu galbenn.

Nr.
4.

Cancelari'a redactionei
Strat'a morariloru Nr. 10.
unde sunt a se adresá manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Anulu
IV.
1868.

CANTAREA COPILEI.

e-ti aduce-a ta cantare?
Intrebá unu caletoriu
Pe o juna de la care
Curgea linu unu cantu de doru.

Aureloru din campia,
A datu ceriulu murmuru linu;
Floriloru ce se mladia
Unu mirosu placutu, divinu.

Steleloru a datu lucóre,
Seriloru suspinu doiosu;
Riului sê se stracóre
In susuru melodiosu.

Si-a datu blandei filomele
Viersulu dulce, plangatoriu;
Aurorei lacrimel.
Lunei chipulu visatoriu;

Ér cantarea pentru mine
A lasat'o Domnedieu,
Ca dorerea sê-mi aline,
Sê 'ndulcésca dorulu mieu.

Mihaiu Strajanu.

O istoria fara nume.

(Novela originala premiata.)

(Urmare.)

Lun'a se ascunde in dosulu unui nuoru, se face intunerecu, intr'aceea o spada inimica me lovesce cu taria, me intorcu spre a re'ntórce lovitur'a, dar ametiescu si cadu. Ce s'a intemplatu mai departe, si câtu tempu am jacutu josu nu sciu.

Candu m'am desceptatu erá diu'a mare. Unu cane siedea la capulu meu, erá „Balanu“ fidelulu cane alui Petru, care venise aici atrasu de mirosulu cadavreloru. Dandu preste mine, me recunoscù si remase sê me grigésca. Cautu in giuru de mine, campulu e semenatu cu cadavre omenesci, ici jace unu copilandru langa unu betranu, colea unu romanu erá imbratio-siatu cu unu mongolu, mai de laturi o romana infigundu spad'a in pieptulu unui tataru cadiù lovita si ea de unu altu tataru. Cadavrele acoperiau campulu, sangele inrosise ierb'a! arcuri frante, stéguri sfasiiate, securi pierdute si unu aieru puturos, erá ceea ce se vedea si simtîá pre acést'a campia a mortii. O turma de vulturi, unu nuoru de corbi se rotiau prin aieru si unu cârdu de lupi urlau in apropiare.

Spectacululu erá ingrozitoriu. Unu fioru mi-trecù prin totu corpulu, lumin'a mi-devenì

nesuferita, eschiamai si cadiui lesînata. Intr'aceea trebuie, câ canele s'a departatu de mine, câ-ci candu me desceptai vediui, câ unu lupu avendu unu picioru alu meu in gura me tragea dupa sine. Unu altu lupu intêmpina pre celu ce me tiraiá si incepe a-i desputá préd'a. Pre candu se certáu lupii pentru mine sosesc Balanu, unulu din lupii se repede la mine, canele se opune. Unu alu doile lesînu me atacà. Candu mi-reveni in simtîri erám intr'unu mormentu. Satenii dupa departarea mongolilor venise sê ingrópe pre cei morti, facuse unu mormentu comunu si-i aruncase pre toti acolo; pre mine — — aflandu-me mai tardîu — me aruncase chiar' de asupra. Erá sê arunce pamentu preste mine candu audîi o vóce desperata: „vinu mongolii.“ Toti fugira. O óra mai tardîu Balanu me scóte din mormentu, doi romani venira sê acopere mormentulu, acestia vediendu câ nu sum mórta, me ridicara pre bratie si depunendu-me intr'unu caru, me dusera la munte.

Pescer'a lui Nicodimu serviá de asilu celor fugiti, aci me adusera si pre mine. Dupa suferintia de o luna prin ajutoriulu unei babe mi-recapetai poterile pierdute. Cercai dupa Petru si Nicodimu, ei nu erau aici. Pre campulu luptei inca nu cadiura, de sicuru sunt prinsi.

V.

O revedere trista.

Candu me ridicara de pre campulu luptei si me straportara in munte Balanu inca m'a in-sotîtu. Mi s'a spusu, câ in dîu'a cea d'antâia canele a urlatu continuu, ér' de catra séra a disparutu. O luna mai tardîu Balanu se ivesce in pescera aducandu in gura o basm'a de metasa négra. Indata recunoscuí, câ este aceea cu care legai plag'a lui Petru. In ea erá legata o epistola scrisa de Petru si datata din Alb'a-Iuli'a.

„Scump'a mea, scrie elu — nu scíu déca epistol'a ast'a va ajunge in manile tale, pentru câ nu scíu de mai traiesci. Parințele Nicodimu mi-spuse câ te-a vediutu cadiendu de pre calu, câ a alergatu la tine spre a-ti da ajutoriu, mai adause si aceea, câ plag'a ta nu a fostu de mórte. De aceea sermane suflete, sperezu câ traiesci, dar' unde si cum? nu scíu. Cu tóte aste ti-scriu, ea la intemplare cându acésta epistola ar veni in manile tale sê vedi câ eu am cugetatu, am fostu cuprinsu pururea cu tine.

* De o luna de dîle sum despartîtu de tine cu individualitatea, de o luna de dîle gemu in inchisóre, de o luna suferu torturele paganiloru, si inca totu traiescu si sperezu.

Scumpe si sermane suflete! e nópte, o nópte asemenea aceleia ce a premersu bataliei nóstre in care mi-ai juratu, câ vei fi a mea. Nópte dulce, nópte fericite óre candu te voiu reaflá!

Câte suveniru dulci si scumpe mi-descépta acést'a nópte! Dar' la o parte cu ele!

Candu omulu este frantu de dorere si suferintia, de ce sê mai invóce memori'a fericirei pierdute, de ce sê mai redice velulu trecutulu? Suvenirea paradisulu pierdutu maresce dorerea.

Eu care sum o fantoma de mormentu, eu care me affu pre marginea abisulu, de ce sê mai sperczu? Dómne! câtu este de greu a renuciá la sperantia, la vise si ilusiuni!

Tóta natur'a dórme, numai eu sum desceptu, numai eu impartesiescu sórtea acelorv ce nu potu gustá somnulu. Paserea noptii, prevestitori'a mortii de pre turnulu invecinatu din candu in candu conturba tacerea tainica a noptii anunciandu-me, câ am consotiu de preveghiare.

Sum obositu de veghiare, voiescu sê me repausezu, dar' indesiertu! Angerulu recreárii me incungiura, fuge de mine, nu asculta rogatiunea mea. E bine, sê veghiez, câ-ci nu scíu déca dîu'a de mane mi-va aduce mórte ori viétia, nu scíu déca voi mai poté conversá cu tine in spiritu — celu pucinu.

E crudu a mori departe de tine, e tristu a nu avé neci o anima iubita la despartirea eterna. O lacrima sincera, unu sinu ce sê me stringa la sine cu dragu in ór'a mortii, éca totulu ce dorescu. Nu este mórtea de carea tremuru eu, tu scii câ am infruntat'o de repetîte ori; tremuru inse de sórtea poporulu romanu. Acestu poporu bunu merita o sórte mai buna, si eu nu scíu pentru ce i-o refusa Ddieu. Se pare, câ blastemulu ceriulu planéza a supra lui. Iubescu mosí'a, iubescu libertatea, te iubescu pre tine si urescu pre tirani, si decátu sê vedu domnindu totu strainulu in tíer'a mea, mai bine voiescu sê moriu.

Mórtea va pune capetu suferintieloru mele, mórtea va încoroná sperantiele mele. De cumva mi-va fi destinatu a nu scapá din manile paganiloru, decumva voiu trebui sê moriu aici, atunci te rogu sê me ierti si sê iubesci amintirea celui ce n'a incetatu a ti-pastrá cea mai santa si pia iubire, celui ce te-a iubit pana in minutulu mortii. Balanu — fidelulu meu cane ti-va aduce acést'a epistola. Dar sê-ti spunu cum ne-am reaflatu. Asta-nópte am fostu mai tristu ca totu deun'a, am deschisu ferést'a arestulu si m'am pusu sê-mi alinu dorerea impartesîndu-o naturrei. Am cantatu si canele mi-a recunoscutu vócea, atunci incepu candu a latrá, candu a urlá!

I-am vorbitu câte-va cuvinte si canele tacù, apoi m'am pusu sê-ti scriu. Am legatu epistol'a in basmau'a ta si am aruncat'o lui Balanu. Cum a vinitu canele aici nu sciu. Déca voiu scapá de ici si voiu convení cu tine voiu detori multu acestui cane. Ddieu cu tine si cu patri'a nóstra! pana la mórte iubitoriu Petru.“

Am cetitu epistol'a, am sarutat'o de mi de ori, am pus'o la inima si me gatai de drumu. Imbracai hainele unui mongolu ucisu si plecai spre Alb'a-Iulia. Ajungundu in cetate me indreptai spre aresturi. O vóce plangatore rateciá prin atmosfer'a cetâtii, erá vócea lui Petru. Indata ce o recunoscuí am pusu man'a pre pumnariu otarita a loví, a ucide totu ce mi-va vení inainte si asié a mi-deschide calca pana la Petru. Intrandu in curtea aresturilor prim'a persóna ce intelní fu unu mongolu, care vediendu-me pre cugete, vení la mine si me avorbí in limb'a sa. Nesciindu ce sê-i respundu am tacutu si am plecatu mai departe. Mongolulu me urmaresce, me prinde de mana si mi-vorbesce de nou. Vediendu câ eu nu respundu nimica si recunoscundu, câ sum crescinu ér nu mongolu, me imbrancí, apoi me prinse voindu a me tiraí dupa sine. Erá tempulu ca sê facu intrebuintiare de pumnariu, o lovitura puterica si bine tîntita desufletí pre paganu. Râcnetulu selbatecu alu moribundului nu remase neaudítu de mongoli. câ-ci indata me vediui incungiurata de o ceta. Redicai pumnariulu in susu si amenintiandu pre cei ce mi s'aru opune, voiam sê me departezu; dar' paganii me ataca, me lovescu, si mi-spinteca hainele. O lovitura fórte ce o primíi preste capu me culcà la pamentu. La desceptare jaceam pre o canapea, langa mine priveghiá o femeia. — Unde sum? o intrebai. — In localulu coruptiunii si-alu mortii — mi-rspunse ea. — Ddieulu meu, apera-me! Mai privíi odata la femeia si-mi inchiseiu ochii. Ddieulu meu, cugetai in mine, trasurile acestei femei, vócea ei sémena cu ale mamei mele. Dar' nu, nu póte sê fía ea. Precandu cugetam acestea, femeia cade in bratiale mele eschiamandu: „te credeam mórta nefericit'a mea copila si tu traiesci inca, traiesci pentru ca sê mori de o mórte infama.“ Dícundu aceste vócea-i amutí, ca o diumetate de óra nu poturamu vorbí unu cuventu. Mi-am reculesu poterile, am imbratiosiat'o inca odata si am intrebat'o cum a ajunsu aici. „Dupa nefericit'a vóstra lupta cu paganii am cercatu sê aflu ce ai devenitu tu. Unu june mi-a spusu câ te-a vediutu cadiendu, ce s'a intemplatu mai departe cu tine nu scie. Indata am plecatu insotíta de mai multi barbati ca sê te cautu si totu odata sê in-

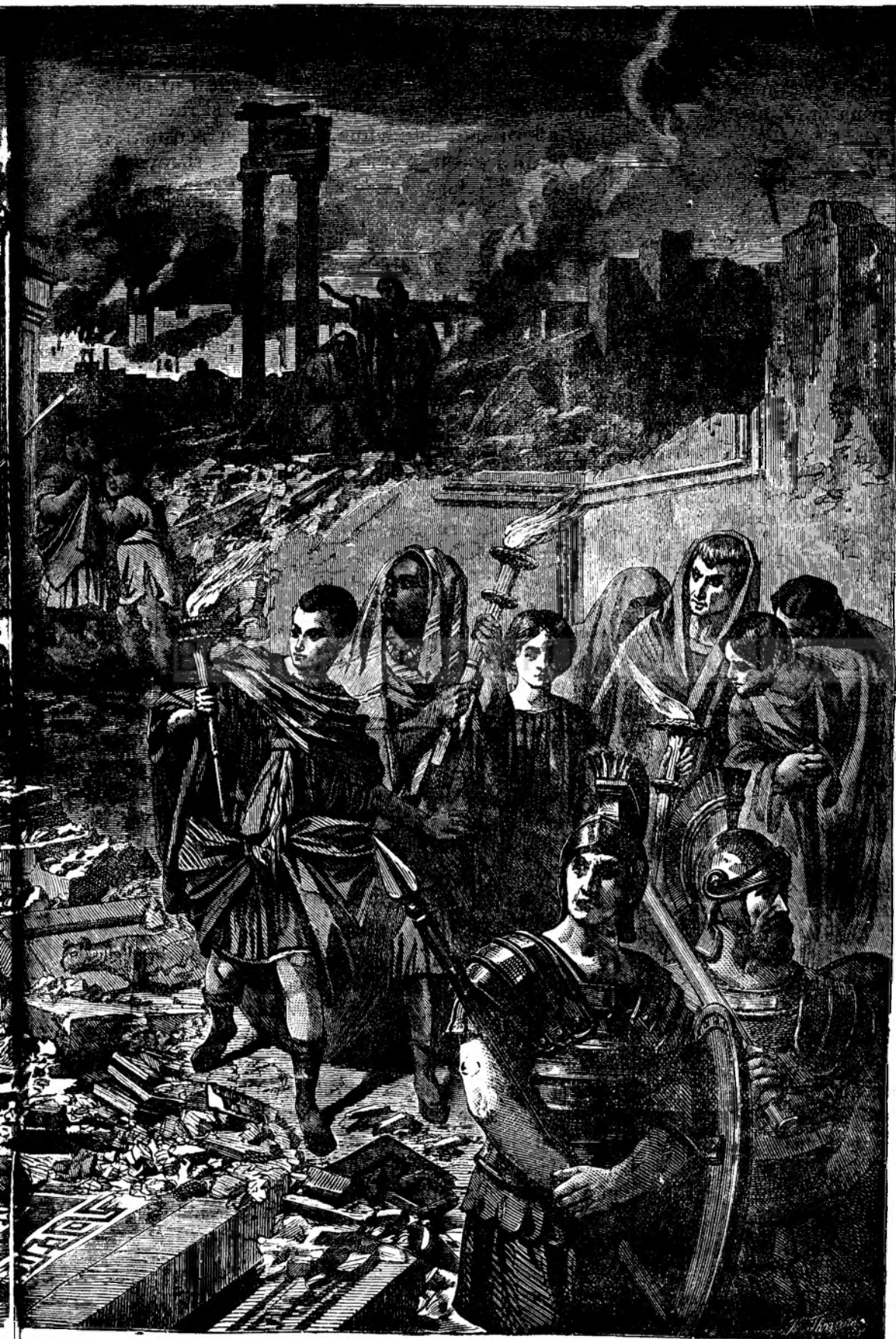
mormentâmu pre cei morti. Am cautatu tóte cadavrele, dar' alu teu nu erá nicaire. „Ea traiesce — mi-am dîsu, trebuie sê o cercu, sê o reafiu.“ Departe de mormentu am destinsu unu omu, m'am grabitu sê vedu déca nu esti tu. Erá o féta strapunsa prin anima, langa ea jaceá unu copilu ca de 13 ani lipsitu de o mana. Erám sê chiamu vr'unu barbatu ca sê-i duca si pre acestia in mormentulu comunu, candu unu strigatu selbatecu de triumfu facù sê tremure tóte particелеle animei mele. O ceta de mongoli, — carea ne-a panditu — ne incungiurà se ne prinse. Fui dusa in cetate, unde Ginghis me tienù pentru sine. De o luna petrecu aici nepetata inca. Petru si Nicodimu inca sunt ací, celu d'antâiu in arestu. Nicodimu este liberu, elu invetiandu ce-va din limb'a mongoliloru servesce de interprete intre mine si Ginghis. In tóta diu'a convinu cu elu. Acest'a este pre scurtu istori'a mea de la despartírea nóstra, dar' tu prin ce nenorocire ai ajunsu aici? Am enaratu mamei intemplarile mele si am intrebat'o câ ce este de facutu? — Dintre dóue rele ce ne amenintia sê alegemu pre acel'a ce convine cu demnitatea nóstra. Profanarea óri mortea, éca ce ne ascépta aici. Vomu morí copil'a mea, acest'a este suatulu mamei tale, acest'a din cele dóue rele este celu mai micu.

Mai bine sê nimicésca acestu lutu numitu corpu, decâtu sê devina joculu profanârii si infamiei. Curatiani'a si inocinti'a sunt acelu ornamentu scumpu care redica pre femeia la inaltímea angeriloru; mai bine sê fimu asemenea angeriloru, decâtu sê devenimu demoni prin spurcarea inocintiei nóstre. Asta-di suntemu aruncate pre marginea celui mai infioratoriu abisu din care numai mórtea ne va scapá! Déca nu ni este datu a fi fericite ací josu, se ne portâmu asié ca sê ne facemu demne de fericirea eterna ce o pregatesce Domnulu alesíloru sei.

— Vomu morí dara ca sê triumfâmu a supra celoru fara-de-lege, vomu morí câ-ci ar fi o rusíne neiertata a mai face pretensiuni la viétia atunci candu ea nu ne oferesce decâtu umílintia si dejosire. Tu esti brava maic'a mea, tu cauti cu curagiu si resolutiune in fati'a mortii, dar' fic'a ta inca este demna de tine. Eu care am despretiuitu loviturele sagetíloru si spadelorulu, eu care am statu fatia in fatia cu mórtea de repetíte ori voiu desiértá in linisce si cu multumire pocalulu ei.

— Ti-multumescu copil'a mea. Mormentulu si numai mormentulu va pune capetu suférintieloru nóstre numai elu ne va scapá de infamia si pângarire. — Audu pasi copil'a mea,

óre cine-va se apropia, trebuie sê me departezu. La nópte ne vomu revedé póte — pentru ultim'a óra. Imbratiosieza-me, saruta-me si la revedere, déca nu in ast'a, atunci in cealalta lume. Am imbratiosiatu si sarutatu pre mam'a si vai! ast'a fu pentru cea din urma óra.

VI.

Cheriffa.

Abié se departà mam'a si o figura demonica intra repede ca alungata de furii. „Éra-si o rivala, cand voiú scapá de acestea capete de eane?“ dîse femei'a turbata. Privirile acestei femei stranie me petrundeau pana in adunculu animei, fati'a ei palida, privirile-i ratecite, buzele contractate ca si cand ar' voi sê pronuncia unu blastemu, gesturile amenintatorie me faceau a crede câ am de a face cu demonulu resbunarii. „Va vini rëndulu si la tine“ dîse ea departandu-se pre usi'a prin care esîse mam'a.

(Va urmá.)

I. C. Dragescu.

CUNUNA DE DORINTIE.

De-asíu fi iubite, stelutia mandra,
Cátu tiene nóptea ti-asíu totu zimbí,
Dóra atunce tu m'ai iubi.

De asíu fi baditia unu candidu angeru
Totu inaintea ta asíu amblá,
Dóra atunce nu m'ai uitá!

De-asíu fi o rósa incantatóre,
Ceresci miróse ti-asíu oferí,
Dora atunce tu m'ai iubi!

De-asíu fi iubite o paserica
In superare n'asíu mai trai
Cantandu, cu tine masíu totu iubi!

De asíu fi baditia a ta ursita,
Díle de chinuri nu ti-asíu croí,
Dóra atunce draga ti-asíu fi!

De asíu fi zefirulu cu siópte line,
Pre aripióre te-asíu leganá
Pana la stele te-asíu inaltíá,
Si n'asta lume n'amu re'ntorná!!

Oradea-Maro 19. ianuariu 1868.

Maria Suciú n. Boczko.

Literatura si bele arti.

Ceea ce in istori'a umana e mai delectatoriu, mai instructivu si mai satisfacatoriu, e istori'a literaturii si a belezilor arti. Si ele si-au dílele frumóse si tempii de furtuna; sórtea si revolutiunile loru stau totudeuna, mai multu séu mai pucinu, in legatura inediata cu sórtea si revolutiunile tiereloru, unde se cultiva, prospera si crescu.

Cu glori'a de eroi, sciintiele se asociéza, si o facu eterna; ele inflorescu unde domnesce abundantia; se oprescu bucurosu in sinulu de pace si progreséza si se multiplica in léganulu de libertate. Dar unde spiritulu de ordine publica incepe a se molesí séu chiar incéta, acolo trece si ubertatea, se usca si flórea loru; unde se nascu si tienu turburâri civile, acolo cadu si ele de la calea loru; si se deprava, se perdu séu se stingu cu totulu acolo, unde miseri'a continua aceleréza perirea unui poporu. Reintórcerea loru, ca si sborulu porumbului la barca, aréta câ tempestatea a trecutú; si neci odata geniulu sciintieloru nu apare mai cu taría si mai divitiosu, decátu déca o mana triumfante si pacica, dupa cutrierâri veemente, i dá scutu, favoru si onóre.

Premitiendu aceste, vre a aruncá o privire repede a supra mominteloru mai insemnate ale acestei memorabile parti din istori'a ómenilou, care atinge mai cu séma esistinti'a loru domestica, placerea loru de viétia, si fericirea loru sociala ori publica. Va fi scurta acésta privire, va fi repede ca sborulu cugetului supra de o inmensitate vasta, si plina si abundante de lucruri umane si divine, ce mintea unui singuru omu abié abié le póte cuprinde tóte.

Voiu face dóue parti. Me voiú intretiené mai antâiu cu primele díece secle ale erei nóstre de la Cristu; câ numai de aici voiú incepe; voiú trece apoi la cele ce urméza pana asta-di. Nu dau neci-o insemnetate acestei impartîre de o pucina pausa. Facu ca lucratoriulu celu de tóte dílele, care lucrandu pana la amédia-di, séu facendu-si lucrulu de diumetate ori ceva si peste diumetate, séu ca si caletoriulu, ce la calea diumetate — stâ si cugeta la tempulu trecutú si la lucrulu séu la calea ce a facutu — si apoi lucra, merge mai departe.

I.

Sê incepemu dendata cu un'a dintre cele mai frumóse epóce ale literaturii. Sub Augustu, in acestu evu brilantu si atâtu de memorabilu

pentru sciintie, unde unu Virgilu, Oratiu, Tibulu, Ovidu si atâti multi altii, si-cantau poemele loru nemuritoare — literatur'a romana a serbatu triumfulu seu celu mai maretiu; dar' pe acelu tempu Rom'a, erá domna a supra totu pamentulu, si literatur'a romana erá literatur'a a tóta lumea. Unu numeru atâtu de straordinariu de barbati mari, unu conflușu atâtu de remarcabilu de diferite spirite — pareau câ voiescu a nu lasá nemica neci de a mai face, neci de a mai cugetá. Acestu evenimentu sê-lu ascriemu óre evolutiuniloru si cutrieratureleru politice ce chiar' se petrecusera? Omulu in intunerecu, mai tare doresce lumin'a; spiritulu asupritu mai ardente aspira la libertate; dupa revolutiuni civile, dupa frecâri sociale — mintea si spiritele in pace, vérsa cu abundancia creatiunile sale.

Dupa evulu lui Augustu, urméza tempii lui Traianu, Antoninu si Marcu Aureliu. Aici póte câ aflamu poteri mai pucinu productive, ma vedemu fara dubiu mai multa viétia, mai multu gustu adeveratu. Unu spectaclu atâtu de incantatoriu, abié mai aflâmu in tóta istori'a; unu tempu. unu periodu acest'a, unde cultur'a spirituala si a inimci stâ la deplin'a sa flóre; si ordinea sociala serba serbatoarea sa cea mai frumósa; unde o suta cinci-dieci milióne de ómeni traiescu in plenitudinea pazei si abundantie; unde arti si sciintie, ornamentulu si dulcedinea vietiei, se estindu in tóte partile imperiului, de la tiermuri Eufratului, pana la marginile Caledoniei, de la sorgintele Dunarei pana la arin'a ardietóre a Africe; si unde spiritulu artei face pompa in edificii, cadruri, si statue pretutindini, in monumentele publice din cetâti si in adornâri bogate ale casteleloru.

Cu alu treile seclu ajungemu la unu punctu, unde ni se deschide alta cale. Unu punctu de mare despartire e aci. Literatur'a pagana incéta; literatur'a crestina incepe. Pe candu imperiulu merge cu incetulu perindu in anarchia, pe atunci entusiasmulu unei religiuni persecutate, sub conducerea secreta a provedintiei domnediesci, pune fundamentu la o transformare spirituala din cele mai memorabile. Tertulianu si Origene dau primulu semnal si deschidu o nóua cale, pe care urméza curendu acea céta de inventatori crestini, ale caroru faimóse scrieri glorifica seclulu alu patrute. Inca pana asta-di, ele a remasu faci'a doctrinei crestinesci, oraclulu besericei.

Dar' pucinu dupa aceea, in seclulu cinci, unu desastru formidabilu amerintia literatur'a; si pucinu a lipsitu, de sciinti'a nu s'a perdutu de pe totu pamentulu. Vedemu popórele nordice,

asemene torenteloru sfasietórie a irumpe, a derimá edificiele sociale, si a nimici tóta civilisatiunea. Musele fugu de naintea cursului loru devastatoriu, sciintiele se ascundu si disparu, monumintele se mutiléza séu se ruinéza; in scurtu, lumin'a spirituala se stinge la resuflulu barbariei, si in grósa intunecime se invelesce pe lungu tempu totu occidentulu.

Supra de patri'a unui Seneca, Lucanu, Traianu si alti o mfié, erá sê se 'naltia cea mai cruda nesciintia; si tierile, unde mai tardiu Racini, Corneli, Newtonii, Lessingii, si Leibnitii a vediutu lumina, erau acum locuite de ómeni pe cari glori'a armei bine câ-i numesce eroi, pentru cari inse in dominiulu sciintieloru trebe sê denegi si dreptulu de a-si scrie numele. Tóte se pareau in acelu tempu, câ s'au conjuratu contra culturai spirituale. Anticulu si marele reduitu alu maretieloru monuminte, Rom'a, de patru-ori fû ocupata si de atâte ori devastata in seclulu cinci si siese; mai antâiu Gotii, apoi Vandalii, apoi Longobardii, si in urma soldatii lui Belisaru — au prostituitu barbaraminte foculariulu atâtoru lumine! Singuru aceste nume, atâtu de inemice artiloru, aréta indestulu trist'a sórte, ce ajunsese asupra pamentului civilisatiunei; si spunu pré apriatu, de unde vine aceea, câ de atunci, de atâte amaru de secle, atâti tesauri se scotu din pamentulu romanu. Mai tóte anticele, cari au valórea celoru mai elegante mustre de arte, le potemu multiamí numai solitudinei cu care omenii s'au adoperatu a repará injuriel barbariei.

Pe candu Rom'a astforma se cutrupi cu totu ce avea frumósu, nu mai pucinu formidabile lovitore suferira scientiele si in alte parti. La Constantinopole, in seclulu cinci, au arsu 120 mii de tomuri, intre cari se dîce câ se aflau si operele lui Omeru scrise cu litere de aur; in seclulu siepte Omaru Califulu, a lasatu a se aprinde faimós'a biblioteca alesandrina si cu acést'a a peritu pentru lume cele mai insemnate tesauere.

In midiloculu atâtoru loviri fatale ale sortii in intunereculu desolatoriu — amiculu de sciintie, cu inima ansiósa si cu ochi timidosi cautá impregiuru, óre unde si din catrâu va mai resari odata lumin'a: si abié o lampa langeda i luminéza de catra Constantinopole. In resiedinti'a imperatiloru lucescu inca unele ultime schintei ale focului divin, ruine de cultura se mai vedu inca — ma fara poterea reinvierei, si numa ca aretari si semne de epóc'a perirei. Grecii, profundaminte cadiuti, vani, iubitori de céta, lasi si corupti — nu lasau neci speranti'a macar a

unei amelioratiuni consolátore si lumea erá con-strinsa a asteptá o mai buna întórcere a lucrurilor chiar' de la barbari. Si intr'adeveru, o ast-feliu de gloria nobila erá rezervata pentru Cali-fulu Harun-Al-Raschid de la Bagdadu; acest'a batendu grecii inaintea Constantinopolei, a pof-titu ca sê-i deie copia din pretfósele si eruditele loru manuscripte. Acést'a fapta inalta, o póte alegá ori care musulmanu ca demna recompensa pentru facerea-de-reu a lui Omaru la Alesandri'a. La chiamarea creatoria a lui Al-Raschid, se imple curtea lui de invetiati si poeti; literatur'a incepe a se redicá si a inflorí între arabi, si tris-tele muse si-afla templulu loru in orientu. In daru, Carolu si Alfredu in occidentu aspira cu simtiulu loru inaltu la asemenea gloria; adope-rarile loru grandióse se pléca inaintea tristului destinu; nici o emulatiune nu e in stare a face, ca opulu loru se progreseze, ba nedemni loru sucesori strica si ceea ce au facutu ei.

Astfeliu ni se aréta in urma, seclulu diece, in tóta turpitudinea superstitiunei, absurditatiei, duritatiei, si ignorantiei. Sciintiele sunt ingro-pate in monastiri, unde se refugiasere la calu-gari, cari nu erau preotii ci numai custodii loru; artile frumóse astrucate sub mas'a diforme a monumenteloru gotice! starea morala a societátii, miserabila pan' la desperare: pretutindení nu-mai stultitia si pasiuni depravate; asié incátu tóte gratiele, totu gustulu bunu, tóte relatiunile delicate, cari facu si inaltia suavitatea vietiei, ti se parea câ au fugitu din societatea omeniloru, spre a se completá cadrulu unui periodu selba-tecu si oribilu, care nu merita alta decátu ca posteritatea sê-lu insemne cu numele de seclu de feru.

Sê ne oprimu ací pucintelu pentru a trece la a dóu'a parte a recensiuinei nóstre — scurta si acést'a si rapede ca si cea de pana ací.

Iosifu Hodosiu.

Nero de Piloty.

(Cu ilustratiune pe pag. 40 41)

Numerulu nostru de astadi aduce unu tablou mare. Elu presinta pe Nero de Piloty depinsu de renumitul pictore cu oca siunea cale-toriei sale prin Germani'a, pentru espusetiunea din Londr'a. Nero celu tiranu e depinsu, cum umbla cu ómenii sei printre ruine, dupa ce de-arse o parte mare a Romei. E fórte verosimilu, cumca Nero însu-si a aprinsu cetatea, parte din acea cauza pentru ca sê póta edificá pe ruinele ei „palatulu celu de auru“, care l'a fostu pla-

nuitu elu inca de multu, parte pentru ca sê póta numí cetatea edificanda de dupa numele seu.

Intre umerii cei lati a lui Nero i se 'naltia capulu fora de neci o compatimire, umbla in in susu si in josu printre ruinele inca fumatórie nemultiimitu si imbetatu, éra man'a-i drépta se lasá in josu. Capulu lui e decoratu cu o cununa de rose, éra statur'a-i tirana e imbracata in haine scumpe si incretite: chiaru acum voiesce a ascinde unu muru albu. Icón'a e traditional-minte fidela. Naintea tiranului pasiescu preto-rianii cei duri, si sclavii cei negri, éra nemedilo-citu d'upa elu urméza favoritele si consocii lui.

In stang'a sunt vro câti-va martiri, crestini cari sunt legati de stâlpii usieloru ruinante, in urm'a unui edictu imperatescu. Déca nu-ii va arde foculu, atunci i va nadusí fumulu nesmin-titu. Tabloulu acest'a face la tóta intemplarea o impresiune a supra privitoriloru, si arata rar'a putere imaginaria (formatoria) a pictorelui. Nu produce inse efeptulu acel'a, care l'aru fi pro-dusu o icóna rapitória din trecutul mai de aprópe, fiindu câ e unu tablou istoricu traditiu-nalu. Scrutandu motivulu, câ din ce cauza umbla tiranulu imperatore in susu si in josu printre ruine privindu la calamitate si devastare: in tóte acestea dovedesce pictorele o putere mare imaginaria; inse pasiunile, lupt'a inimicului con-tra inamicu — nu-su de feliu reprezentate in icón'a acést'a, ce arata unu defeptu. Ni presinta o pusetiune fórte simpla, care nu voiesce a pro-duce efeptu prin depingerea interióra a animei, ci mai multu prin puterea tirana a imperatore-lui, fatia cu ruinele fumatórie, si crestinii mal-tratati si ucisi.

Anglesii, cari au fostu cu mai mare ateni-tiune la icon'a acést'a, i-au aflatu defeptulu in arondarea si gruparea figureloru. De pre fatia li lipsesce constanti'a, éra in miscare securitatea. Cele lalte impregiurari sunt produse cu o maes-tria, ruinele, stâlpii ardietori, calamitatea si de-vastarea in tóte partile, sunt rapitoriu depinse. Pre langa tóte acestea, ce se atinge de marimea tabloului, glori'a pictorésca cade in privintia acést'a — pe langa tóte obieptiunile belgiloru — pe München, éra München are de a o mul-tiami lui Piloty. Pe terenulu acest'a, numai pic-tur'a germana si-va ridicá tronulu seu. Precum a fostu si la pictorii germani antici, triumfulu picturei caracterizarea si efeptulu produsu prin icónele istorice, asié se intempla acést'a si la urmatorii loru.

Conversare cu cetitórele.

— Parisu 3 fauru 1868. —

Sê pastrâmu regul'a cuvenintiei! Acést'a regula prescrie, ca celu-ce pasiesce antâia-óra in o societate necunoscuta, trebuie sê se róge de cine-va, ca sê-lu recomande la membrii acelei societâti.

Din nenorocire scriitóriulu acestoru sire n'a avutu inca onóra de a poté petrece in societatea dvóstre neci macaru in salonulu — „Familiei.“

Sum dara cu totulu necunoscutu. Si ce fatalitate! N'am pe nime cine sê me recomande. Redactorulu acesteii foi chiar atâtu de puțin me cunósce ca dvóstre. Acel'a pe care l'a rogatu dsa, petrecandu asta-véra p'aice, ca sê-i scrie din candu in candu, — nu poté sê satisfaca acést'a rogare, me provocá dar pe mine.

Deci am onóra a me recomandá cu tóta stima in urmatoriulu modu: Eu sum corespundintele din Parisu alu „Familiei“

* * *

La balu copii! La balu!! Ne invitau afisiele, de pre tóte coltiurile stradelor! Sê mergemu dar cu totii!? Sê mergemu in — Olimpu!

Musica resuna, încâtu pana a nu intrá inca trásare sangele in vene. Abié câ intraramu si oh! ce paradisu, — sal'a numai ce geme de masce frumóse, un'a in domino auríu, cu unu peru frumosu brunetu, forinandu totu valurile pre langa grumadii cei albi ca néu'a, juni si plini ca flórea de primavéra, — alt'a blondina in domino de matasa alba, cu perulu puderitu, si unu trupu trasu ca prin anelu.

Bon soir! masca frumósa! Bon soir, june frumosu! — dar jocá vomu tremblante? Hop! hop! si nu ne-amu mai opritu pana nu a gatatu si musica

Audi copile! asié m'am ustenitu, câtu nu mai potu de sete! d'apoi vina! Ce potesci? Numai o lemonada buna asié dori acum in momentul acest'a! Dar mai tardíu ar fi bunu nesci vinu de Champagne, se intielege câ dupa ce am si mancatu ceva usioru. — Bien! dar si pana atunci fiindu câ e pré tempuríu vina la o lemonada si sê ne mai preumblâmu! Abié facu vreo câti-va pasi, si me lovesce unu corbacelu peste umeri, me întorcu sê vedu cine se fia — Aha! tu cu alta tipetreci si sei câ asta véra, la scaldile de la Baden. Baden mi-ai promis amorulu teu, colo, scfi pintre alele de tei! Oh! frumósa mea masca! da spune-mi cine esti tu? Io!? io, sum comtes'a dell Belapuella, — mi-pare bine de revedere. Si ne-amu dusu toti trei in bufet. — Audi tu masca frumosa déca me iubesci inca de atunci déca te-asié rogá frumosu, nu ai fi buna sê-mi arati fati'a ta frumosa? Ba aratu, inse nu aici ci sê ne suimu pre galeria. — Sê mergemu dara acolo. — Esíramu toti trei din bufet, — pre amic'a cealalta o lasaramu in salonu éra noi merseram susu.

Oh! ce momentu de asiéire, si cum nu, candu luandu-si masc'a, putui vede asiéire o dína cu perulu rosíu incarcatu de puderu, ochii lancedi, nasu micu tempitu, budiele fara unu picu de rosietia, sprincenele abié resarindu. Esti frumósa, pré frumósa, sê mergemu josu. — Adieu ilusiunile mele, mai bine nu mi-ar fi plesnitu prin munte sê dorescu ai vedé tipulu demascatu, poté nu me ticneam insiclatu, — inse acea toute egal deca aceea a fostu asié urita, nu-e urmare sê fia tóte, si pentru aceea

totu me voiu petrece cu altele, — abié agiunseramu josu si me si descarcaiu de idealulu meu. Parasí balulu numai decâtu

* * *

Fiindu câ vorbíi despre o femeia urita, sê vi spunu o istorióra si despre o femeia frumósa.

Este acuma la Parisu unu omu strainu. Elu petrece numai de câtu-va tempu aice. Dar acestu tempu fu de ajunsu, ca sê se faca renumitu. Acuma intregulu Parisu vorbesce numai despre dinsulu. Si sciti pentru ce?

Pentru câ a adusu cu sine o femeia frageda ca pramavér'a si incantátóre ca diorile.

Ea este fiic'a dîneloru. Tóte gratfile câte numai poetii visara candva in fantasárilor loru, — tóte farmecile câte natur'a poté sê produca, — tóte sunt intrunite in acést'a fíntia subtila.

Si ceea ce o face si mai interesanta, mai admirabila si mai adorabila, este naturelulu ei estraordinariu. Indesiertu ei cautu tóte midilócele spre a poté vorbi cu ea macaru câte-va cuvinte. „Fiic'a dîneloru“ nu primisce pe nimene in pompósele sale salóne din rue de Rivoli.

Frumós'a straina e din Caucasi'a, — ér barbatulu celu pismuitu de totu Parisulu are natiunalitatea lui lord Beyron, afara de acést'a elu mai posiede o calitate repulsiva: e uritu, dar uritu cum n'ai mai vedíutu, dar avutu ca unu Cresusu.

Si-apoi avuti'a suplinesce tóte.

* * *

Palatiulu Tuillieriloru jace chiar in strad'a Rivoli. Suntemu aprópe. Sê trecemu dara acolo si sê ve povestecu o scena interesanta petrecuta dílele trecute in interiorulu seu.

Septeman'a trecuta se arangiá unu balu de copii in onóra clironomulu, carele acuma e sanetosu si a jocatu multu.

Intre óspeti participá si unu generalu betranu italianu. Clironomulu lu-agrai:

— Ce voiti dvóstre cu Pap'a? Sê sciti câ eu luvouiu aperá totdeuna!

Generalulu remase inuimitu si se inchinà negraindu nimica.

Precum se aude, imperatés'a fu pré multiamita cu portarea iubítului seu fiu, si-lu sarutá cu focu mai de multe ori.

Imperatulu numai surise.

Ér publiculu din Parisu se ocupa multu de acést'a scena, inse nu pré aplauda cuvintele fiitóriului monarcu alu francesiloru.

J. Niculescu.

CE ENOU?

* * * (Majestátile Loru) imperatulu si imperatés'a sosira in Bud'a-Pest'a mercuri sér'a la siepte óre. La dorinti'a pré inalta nu se facú neci o primire solemncla. Imperatulu sambata sér'a a rentornatu éra la Vien'a.

* * * (Dlu Georgiu Sionu,) rentorcandu-se din caletori'a sa intreprinsa pe clasiculu pamentu alu artelor, in Itali'a se oprí si in Pest'a o dí si onorá cu visit'a sa

si pe redactorulu acestei foi, cu care ocaziune ne felicită cu promisiunea, că de acuma înainte si dsa va in-
avutî cuprinsulu fôiei nôstre cu produsele ingeniôsei
sale lire.

* * * (*In numerulu venitoriu*) vomu publică portre-
tulu celebrulu nostru istoricu, legistu si oratoru d. Mi-
haiu Cogalniceanu. Suntemu convinsi, că cetitori nostri
lu-voru primî cu multa placere.

* * * (*Din Blasiu*) ni se scriu urmatôrele: „Precum
am amintitu in epistol'a mea din urma, societatea de
leptura a junimei studiôse in 13 decemvre a tîenutu a
patr'a adunare. Cu ocaziunea acést'a se propuse aran-
giarea unui concertu impreunatu cu balu in folosulu so-
cietătii. Se alese o comisiune pentru arangiare si pen-
tru a cere concessiune de la directiune. Asîsdere se pro-
puse tîenerea unei siedintie publice si representarea
unei piese teatrale. Tôte se primira cu unanimitate. Cu
placere v'asiu impartesî, candu asiu vedé aceste propu-
neri realizate. Apoi se alese o comisiune critisatôre. —
In 19 jan. se tîenî unu balu pentru ajutorarea studin-
tiloru saraci, care reesî câtu se pôte de bine. In pauza
se redicara mai multe toaste si se cantara mai multe
cantece nationale.“

* * * (*Balulu romanescu din Timisiôr'a*) se tîenî in
6 fauru. Despre decursulu acestei petreceri nationale
primiramu urmatôrea insciintiare: „Balulu nostru aran-
giatu in folosulu Alumneului nationalu din Timisiôr'a a
reesîtu splendidu. Potemu dîce cu tóta siguritatea, că
neci invidî'a nu ar fi potutu gasî vre o smînta. Aran-
giarea fu corecta. Damele cari ni onorara cu presintî'a
loru formau o cununa câtu se pôte de frumôsa. Sê-ti
spunu, dle redactoru, care a fostu mai frumôsa, mai gra-
tîosa, mai incantatôre? care a fostu regin'a balului?
Nu. Ti-marturisescu sinceru, că nu sum in stare, n'am
curagiulu d'a me dechiară francu si verde. Nu! Pentru
că nu potui alege dintre ele. Asiu fi silitu a le insîră
tôte. Sê-ti vorbescu dara despre altele. Toaletele da-
meloru preste totu au fostu elegante. Dorere, că comi-
tetulu arangiatoriu nu s'a ingrigitu de o localitate mai
mare, pentru publiculu care se urcă la 500 de persône.
Amu dori tare, ca balulu acést'a in anulu venitoriu sê
se tîena susu in cetate in sal'a redutului. Dômn'a balu-
lui, ca si in anulu trecut, asié si acuma, fu dômn'a
Dreghiciu, careia i suntemu detori cu multa mul-
tiamita, că-ci n'a crutiatu neci o ostendîa de a poté in-
naltîa balulu romanescu la rangulu celoru d'antâiu balu-
luri de aice. Venitulu — precum audu — se urca aprôpe
la 300 fl. Dintre dômnelle, cari prin presintî'a loru
multu pretiuita au contribuitu la infrumsetiarea balu-
lui, amîntescu, pre dômnelle Ratiu de Caransebesiu,
Ioanovicu din Buzias, Adamu, Pop'a, Istvanescu, Ra-
tiu soci'a protopopulu din Lipov'a, Craciunescu si al-
tele. Intrebandu de unu strainu, cari sunt domnisiôrele
cele mai frumôse, mi-aretă pre domnisiôrele Cratiu-
nescu, Fizesianu din Toraculu micu, Istvanescu, Micu-
lescu, Sacosianu, Ioanovicu, Dreghiciu, Ungureanu,
Descu si altele si altele. Petrecerea a tîenutu pana 'n
diua, — candu apoi ne despartiram, multiamindu comi-
tetulu arangiatoriu, că ni-a castigatu o sêra atâtu
de placuta.

V—u.

* * * (*Tenerimea gimn. romana din Aradu*) a aran-
giatu unu balu cu scopu filantropicu in I fauru c. n.
Brav'a intielegintia aradana romana cu acést'a ocaziune
inca si-au datu unu nou documentu despre zelulu si
amôrea sa spre totu ce e nobilu si frumosu, nationalu.
Numerulu inposantu alu pré onoratiloru contribuitori

e lungu, in câtu spatiulu nu mi-ar concede alu enu-
meră; me constringu dar numai la dechiararea: că,
— fara putiena esceptiune, — tóta intielegintî'a a con-
cursu prin sume inportante la spriginirea balului. Sum'a
incursa e 181 fl. v. a., din care s'a spesatu 110 fl. v. a.
64 cr. restulu 70 fl. 36 cr. care prin deciderea unanima
a tenerimii de clasele superiôre s'a inpartîtu intre stu-
dintii urmatori: din cls. VIII. Constante Popovicu
10 fl. Georginu Zaslo 10 fl., din cls. VII-ea Traianu
Sombati 10 fl.; din cls. V-ea Nicolau Barbur'a 15 fl.;
d'in cls. IV-a Junioru Popovicu 10 fl.; din cls. III-a
Dimitriu Albiciu 15 fl.; pentru care ajutoriu tenerimea
si esprime multiamit'a cuvenibila si si pastredia onôrea
considerării modeste fatia cu marinimôs'a si brav'a in-
tielegintia. Mai departe, tenerimea si esprime multia-
mita pré stimatai Dômn'e O l g a M i s i c i u, care ca o
romana zelôsa primindu sarcin'a de domn'a balului asîs-
dere si au datu unu documentu de unu spiritu nobilu,
la intreprinderi generôse si nationale. Ce se tîene de
curgerea si insemnatarea balului, tenerimea a fostu in-
cantata de sesulu frumosu care a onorat'o cu presentî'a
sa. Far' esceptiune tôte au fostu romane, in trupu si
spiritu. Din o asia girlanda splendida, compusa din
asia flori nobile, frumseti rare numai geniosulu conceptu
ale lui Raphaelu ar fi sciutu face destingere; deci dar
frumôse cetitôre, nu asceptati de la penelulu meu celu
debilu depingerea reginei balului. Tenerimea a petre-
cutu o nôpte frumôsa. Conversarea alésa, libera modes-
ta costumurile estetice, saltarea cea usiôra, eleganta
a damicelôloru, totu atâte insusîri lucitôre care a ca-
racterizatu balulu Georginu Zaslo studinte de cls. VIII-a
arangiatoriu.

Literatura si arte.

* * * (*„Panteonulu Romanu“*) s'a pusu sub tipariu,
de ôra-ce inse tiparirea eleganta a cârtii si taiarea unor
ilustratiuni recere unu tempu mai indolungatu, opulu nu
va esî mai de graba decâtu cu finea lui martisioru séu
cu inceputulu lui aprile. Prenumeratiuni se totu mai
primescu. Pretiulu unui esemplariu 1 fl. 50 cr., editiune
de luesu 2 fl. 50 cr.

* * * (*Dreptulu canonicu alu besericeii orientale*),
scrisu de Esc. Sa Parintele metropolitu Siaguna, afara
de limbele amintite in numerulu trecut, se va traduce
si in limb'a francesă.

* * * (*„Amiculu Familiei“*) dupa cum scrisese in nu-
merulu trecut si corespundintele nostru din Bucuresci
a reparatu sub redactiunea dsiôrei Constantî'a Dunca.
Numerulu antâiu contine urmatôrele: Curieriulu Bucu-
resciloru, — discursulu dsiôrei Dunca a supra femeiei
si educatiunii, tîenutu la Ateneulu Romanu. — Bâi pu-
bliche. — Teatru de C. Stancescu. — Educatiune si
instructiune. — Suptu velulu Bucuresciloru, Fili'a
adoptata, novela. — Revista dramatica, — Revista mu-
sicala.

* * * (*O fôia nouă*). La Botosiani a aparutu o fôia
nouă literaria sub redactiunea dlui Adrianu. Titlulu
fôiei e „Steluti'a.“ Numerulu antâiu contine multe lu-
crări interesante.

Din strainetate.

× (*Predic'a furata*). Intr'unu satu in Meclenburgu
aveau doi candidati de a tîené predica de proba totu
intr'o domineca, unulu dupa altulu. Sambata sér'a des-

calecara amendoi totu intr'o crisma, din caus'a, câ nu erá numai aceea un'a in totu satulu. Unulu dintre ei erá unu june cu talentu, inse memorisarea lu-costá multa truda, si nu potea sê invetie, numai cu tonu naltu. Asié se preumblá elu prin chilia in susu si in josu, si declamá mai de multe ori predic'a, ce avea sê o tiena in demanétia urmatóre. In chili'a ceea lalta — care erá despartíta numai prin o usia incuiata — ascultá cu mare atentiune rivalulu seu, care avea sê predice naintea lui. Elu ascultá si ascultá, apoi dícea in sine: „predic'a acést'a e in adevoru mai buna decâtu a mea.“ Avea totdeodata si dóue insusíri deosebite adeca: memoria buna si temeritate. Elu invetiá predic'a vecinului seu prin ascultare, si in diu'a urmtóre se urcă pe tribuna, si tienù predic'a rivalului seu din cuventu in cuventu spre uimirea cea mai mare a acestuia, care deveni in cea mai mare perplexitate. Ce sê faca? tempulu e scurtu, sê faca alta predica, nu e cu putintia. In fine se resolví, ascinse tribun'a, cand finí celalaltu si predicá in urmatoriulu modu: „Onorata comunitate! Chiar acum audíramu o predica fórté frumósa, si eu nu potu face altu ceva mai bine, decâtu sê mai recitediu odata predic'a acést'a.“ Incepù apoi a-si tiené predic'a sa propria din cuventu in cuventu, inse cu o maniera mai buna, si cu mai multa entusiasmu. Tieranii lu ascultara cu gurele cascade, si candu si finí vorbitoriulu predic'a, diceau: „Acesta e omu de tréba, asta scié vorbí“; si-lu alésera de preutulu loru. Éra furulu prediceci remase cu nasulu sloboditu.

△ (*In 16 decembre a. t. a muritu in Rovigo*) contes'a Chiriachi Minelli, carea intre scriitorele italiene a ocupatu unu locu insemnatu, — ea s'a nâscutu pre la inceputulu secululu presinte in Florentia; mum'a sa a fostu genial'a poeta Isabela Fantastici, si parintele seu contele Chiriachi unu barbatu de cultur' inalta. Cas'a parintiloru ei a fostu unu locu de convenire a scriitoriloru literati, Ranieri de Calzabigi, Alfieri, Giordani si altii, — maritânduse dupa Minelli s'a dusu cu elu la Rovigo. — Scriptele sale despre crescere si moralu, precum si poesiiie ei patriotice si religiose i-au cascigatu unu renume atâtu de insemnatu, încátu a fostu aleasa de membra la academia di concordii, si la alte academii venetiane, precum si de membra de onóre a institutulu de la Corfu.

× (*Miss Pastrana*) femeia cea mai uríta pe lume, si-a aflatu parecía. Acést'a fiintia interesanta e o hotentotta, pe care a aflat'o capitanulu de naia Cheuders. Nu e tenera, ce se póte vedé de pre mustetiele ei frumóse, si de pre barb'a cea lunga si rara, care a inceputu deja a caruntí. Cheuders a cumperat'o de la barbatulu ei cu doi galbeni, si inca i-a mai datu unu cutítu, si vr'o câti-va bumbi ca adausu. Acést'a femeia e fórté 'nalta, si corpolenta, si déca e cu potintia, e mai uríta inca si decâtu Miss Pastran'a

× (*Unu avaru*) cu numele Danneberg a moritu dílele trecute in Hamburg. Elu erá unu fabricantu de nâi, si avea o casa fórté frumósa; inse ardiendu aceea nainte cu vr'o 10 ani, intru atâtá l'a amaritu si superatu daun'a provenita din acést'a nenorocire, încátu s'a retrasu cu totulu de la lume; si esarendandu-si o chilia la marginea orasiului, si-petrecea acolo dílele in amaratiune si superare. Abié mancá altu-ceva decâtu pane si casiu. Nu avea relatiuni decâtu numai cu unu negutiatoriu, de la care-si cumperá panca si casiu, si a care schim-bá totu la 3 septamani numai unu taleru. Negutiatoriu enará câ elu sciá, cand va veni Danneberg sê

schimbe talerulu, ceea ce se intemplá totu la 19 dile. Inse s'a intemplatu mai de multe ori, câ avarulu erá silitu a veni si la a 16, seu 17 di sê-si schimle talerulu, si atunci se plangea cu amaratiune, câ lu-consta multu viétia. Cand a cadíutu la patu, n'a concesu sê-i se incaldiésca nici chili'a, nici sê-i vina mediculu. Dupa mórte s'a aflatu in patulu lui 8000 de taleri, si 12,000 de galbeni.

× (*Caderea sórelui*). Locuitorii de pe malurile marine ale Svediei asceptau la inceputulu anului acestuia caderea sórelui. Acést'a li-a profetít'o loru inca nainte cu 30 de ani o muiere, care sciá sê deie cu cartile, din care cauza erá tare stimata in giurulu acel'a. Deci locuitorii cei simpli si bigoti de pre acolo, se ingrigira inca de timpuriu de unsóre de pesce, de sêu, si de alte cicluri folositorie. La anulu nou se retrasera cu totii prin chiliile loru, si aprindiendu lamp'a inca peste di, asceptau cu mare frica caderea sórelui. Inse fiindu câ acést'a nu s'a intemplatu, si sórele a raseritu si in diu'a urmatória, locuitorii in bucuria loru nemarginita, atâtá vinarsu si spiritu au beutu, încátu acést'a n'a avutu dóra neci cand asié trecere buna, ca si in dílele acelea.

× (*Intrecere pe ghiatia*) s'a intemplatu in luna lui ianuariu in Petruburgu pe Newa, cu care ocaziune dobandi o fata de la satu premiulu celu dantaiu (100 rubeli). Muscalii toti au remasu inderetru, si s'au ostanitu cu graba; éra cei de nainte toti erau straini. Asié dúsera ei pe ghiatia superbi'a loru natiunala.

× (*Despre Victoru Hugo*) éra se latí faim'a, câ e morbosu, si are durere de inima. O fóia din Belgiu afirma, câ poetulu e sanatosu si lucra cu diligintia. De candu scrise poesia cea frumósa despre lupta de la Montana, primesce epistóle salutatórie din Itali'a. In dilele mai de aprópe scrise renumitulu poetu o epistóla frumósa catra Garibaldi, care — precum e sciutu l'a cantatu in versuri franceze Epistóla e datata din 20 ian. in Hautville House, si suna astfelu: „Iubite Garibaldi! In siatr'a lui Achille a fostu o lira, éra in siatr'a lui Iuda Maccabeu o harfa, Rolandu scrisu in versuri catra Carolu celu Mare, si Fridericu alu II a adresatu oda catra Voltaire. Eroii sunt poeti. Acést'a adeveredi si DT'a. Cu mare placere Ti-amu cetitu epistola lirica care mi o ai adresat'o mie in limb'a franca, imprumutandu-i spiritulu Italiei. Tótu acelu spiritu alu dreptátii si libertátii, care Te a inpintenatu spre fapte mari, Ti-imprumuta si cugete mari s. a. s. a.“

Feliurite.

× (*Inventiunea profesorelui Willner*) nu e alta ceva, decâtu initiarea in secretele naturei, si falsificarea maiestrita a naturalitatii. Elu si-desluci invetiunea sa intr'o brosiura intitulata: „Cum potemu fi placuti nóue, si altor'a,“ care e destinata femeiloru. Pe femeii putienule va interesá partea antaia, care cuprinde in sine o disertatiune científica, inse cu atâtá mai multu le va interesá partea aceea, care li spune cum potu fi femeile blondine, ochiesie, si cu unu peru de colore castania. Domnulu Willner cauta in aeru cauza coloriloru diverse a perului si a fetii, si dice intr'o desertatiune lunga chemica, cum perulu si pelea feticii capata modificarea dorita prin producerea atmosferei necesarie. Deci trebe produsa atmosfer'a, care e in nordu si sudu (la médiadi si média-nópte). Si ast'a i-a sucesu lui Willner. Elu are salóne, in cari este totfeliulu de schimbare a atmosferei,

si e gata a acomoda acést'a si la case private. O femeia blondina, déca doresce sê aiba sprencéne si bucle negre, se recere se petréca numai diumetate de anu in atare salonu, si se folosésca medilócele recomandate de Willner, si apoi va capatá unu peru negru ca péna corbului, séu déca doresce, inca si fati'a-i capata o colóre bruneta; din contra cele brunete potu fi blondine. Pentru perulu rosiu e acésta inventiune in adevéru o binecuventare, câ-ci acum numai esista peru rosiu! Stramutarea acést'a a perului duréza 2—3 ani, si atunci déca e de lipsa, éra-si se pôte renoi modulu mai susu descrisu. Inse acést'a e de prisosu — dîce Willner, — câ-ci unde e femeia acei'a care in restimpu de 2 seu 3 ani n'aru fi in stare a esoperá, ca sê-i aiba perulu o colóre bruneta, seu blondina dupa placu? E de admiratu inca si acei'a, câ in „salónele admirabile ale Dlui Willner, disparu alunelele (szepłók) si ver ce pete de pre fatia. Inventiunea acestui secretu grandiosu la costatu pe dlu Willner o truda mare de vr'o 30 de ani, inse acum i-a succesu, si numerulu aceluor femei, cari areta prin testimonii ca s'au facutu din blondine brunete, si vice-versa, se urca aprópe la una suta. E de insemnatu, cumca sub restimpu metamorfosei nu e concesu nimenuia a parasí salónele, câ-ci asta aru impedece totdeun'a efeptulu; diet'a e stricta, mancarile-su prescise. Dlu Willner recunósce, cumca inventiunea sa nu e perfepta, deórece perulu la barbati nu se pôte straformá numai in câtu-va; deci inventiunea acést'a e esclusiva a femeiloru. In fine amintimu, cumca cartea acést'a de vr'o 19 colé a Dlui Willner, n'a potutu avé altu scopu privindu nimicurile cuprinse intrinsa — decatu se aiba o trecere buna. Pretiulu e 2 dollari.

△ (*Fanatismu persianu*) calatoriulu orientalu Vambéry povestése, cumca cu ocasiunea calatoriei sale prin cetatile persiane a aflatu la cea mai mare parte din locuitori mai multa cultura, dupa cum a speratu. — Elu a cunoscutu in Ispahan negociatori, cari erau in stare a recitá o multime de versuri natiunali din cele mai vestite, si pre lenga acea, a observatu ca posedu, o istetime miraculósa in portarea comerçului. — Cercurile mai inalte vorbescu cu dragu despre cultur'a apusului, admîreaza caile ferate, telegrafulu, vaporele si masinariile, nu se potu mira totusi destulu, dicu ei: ca ce pôte fi acea, de omenii acesti asia de isteti, nu potu cuprinde gloria cea adevérata a religiunei nostre, ce minune ca nu punctu musulmani. O multime mare din persieni, si mai virtosu cei de clasele mai inalte, de multu au parasitu bigotismulu religionaru, in locuri publice ánsa, si mai virtosu in antea strainiloru se facu cei mai religiosi. — Le placu disputele, despre religiune ánce se disputa cu furia, unulu injura pre Omar, altulu pre Osman si Abu Beker, alu treilea vorbese in celu mai ordinariu modu, despre Aijeschah, femeia profetului Muhamed, alu patrulu in unu modu scarnavu despre Ali. Vambéry cu sotiulu seu de calatorie, de multoeri a devenitu la cele mai inflacarate si dure dispute despre religiune, incatu ia parutu bine dac'a pututu face in urma unu pactu, pre bas'a carui sau obligatu a nu vorbi mai multu in o di decatu odata despre religiune, si care ar fi calcatu legatur'a aceasta erá detoriu se dee ca pedeapsa unu pepine. — Unu persianu betranu din Siras din ur'a ce o avé catra Omar, i-au scrisu numele acestuia pre talpa cisme, numai ca tota dioa se-lu pota

calcă cu picioarele, sipre lenga acea adisu: mai bucurosu platescu in tota dioa unu caru de pepeni, de catu se nulu injuru pre canele acelu rîiosu. — Barbati de totu solidi, credu cu siguritate, cumca dupa mórte, corpurile loru se transporta la Kerbela, unde diace ingropatu martirulu Hussein, si cumca la a doua inviere sunt langa elu, si cumca densulu i-va conduce in paradisu. Suntu Caravane anume, cari ducu corpurile la Kerbela. Unu astfelu de locu de inmormentatu este si pentru femei la Kum, unde diace ingropata sant'a Fatim in societatea a 444 de santi. — In loculu acést'a s'a indatinatu a se ingrop'a si barbati mai de frunte, cari si-au cascigatu ceva merite facia cu femeile, aici se afla d. e. inmormentatu Feth Ali Schach, domnitoriulu persiloru, care ca principe a fostu unu omu fórte reu, la poporulu seu ánsa sta in unu renume fórte bunu pentru ca nime n'a avutu barba asia lunga ca elu, si a fostu amicu mare a femeiloru.

Gâcitura de siacu.

De Ana Lacatusiu.

sió.	ai	ba	Ér'	su	sió.	se.	Des.
dal-	Su-	ra	fa-	si	pre	se	poe-
mi-	leli-	tu	scri-	tu,	o	ra	pu-
ne,	O	ri-	pe	cutu,	cu-	chi-	ca
dien-	na	mi-	cu-	am	du	O	vine
cu-	tato-	du	Si	ca-	As-	tare-	pulu
in-	la	nu-	ti-	pla-	loru,	can-	ta
riu.	Eu	can-	pu	dî-	can-	teu	ti-

Se pôte deslegá dupa saritur'a calului

Deslegarea gâciturii de siacu din nr. 2:

Esti ca unu angeru, a mea frumoasa,
Tenera nimfa, raiu ce iubescu
Lumin'a dilei fatia-ti revarsa
Ochii tei negri me nebunescu

Singura 'n lume esti pentru mine,
Anima, sufletu, totu ce iubescu
Numai tu scumpa poti a-mi dá bine
Aibi indurare câ-ci patimescu.

Deslegare buna primiramu de la domnele, si domniorele: Emilia Popu, Maria Ardeleanu, Lucretia Cristianu, Nina Munteanu, Anastasia Suciú, si de la domnii Avramu Stanca, Stefanu B. Popoviciu.

Deslegarea gaciturie din nr. 1-e am mai primit'o dela Emilia Pavelu n. Stasu.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**